

UCHWAŁA Nr/2024

Rady Gminy Gnojnik

z dnia grudnia 2024

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gnojnik na lata 2025-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024r. poz. 1465 ze zm.) oraz na podstawie art. 176 pkt 1, art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 ze zm.) Rada Gminy Gnojnik uchwala, co następuje:

§1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Gnojnik na lata: 2025-2027 w brzmieniu jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Gnojnik.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

KIEBOWSKI
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Gnojniku
(data, pieczęć, podpis pracownika)
Sprawdzono pod względem prawnym:
(data, pieczęć, podpis radcy prawnego)
Zatwierdził:
(data, pieczęć, podpis Wójta)
Przekazano na stanowisko
ds. administracyjnych:
Referent
ds. Obsługi Rady Gminy
Dokonał: Jędrzejak
05.12.2024
(data, pieczęć, podpis pracownika
ds. administracyjno-biurowych)

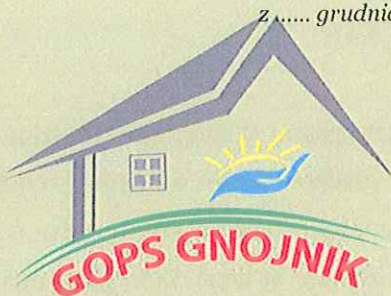
**Uzasadnienie do uchwały Rady Gminy Gnojnik w sprawie przyjęcia Gminnego
Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gnojnik na lata 2025-2027**

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W związku z tym, że dotychczasowy program na lata 2022-2024 z dniem 31 grudnia 2024r. przestanie obowiązywać opracowano nowy trzyletni programu wspierania rodziny w Gminie Gnojnik na lata 2025-2027 będący kontynuacją założeń dotychczas obowiązującego programu. Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gnojnik na lata 2025- 2027 jest wsparcie rodzin zagrożonych problemami i przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Realizacja ww. programu zwiększa możliwości rozwojowe rodziny i jej zdolności do przezwyciężania braków poprzez wspieranie i poprawę jej funkcjonowania przy ścisłej współpracy samorządu, instytucji i innych podmiotów zajmujących się rodziną. Obowiązek ustawowy, jak również konieczność wspierania rodzin zagrożonych problemami, bądź nieradzących sobie z pełnieniem funkcji rodzicielskich uzasadnia celowość przyjęcia uchwały.

Opracowała: Renata Krakowska

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Gnojniku
mgr Renata Krakowska

Załącznik do Uchwały Nr ... /2024
Rady Gminy w Gnojniku
z grudnia 2024r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2025-2027

Gnojnik, grudzień 2024r.

I. WPROWADZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w gminie Gnojnik w latach poprzednich-2022-2024. Powstał w oparciu o art.176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024r., poz. 177 ze zm.) w myśl, którego gmina zobowiązana jest do tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Zgodnie z założeniami realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Program służy wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program koresponduje z zapisem w preambule wskazanej na wstępie ustawy:

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową , dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju wszystkich ich członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”.

Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy wyłącznie w prawidłowo funkcjonującej rodzinie, gdzie bardzo ważną rolę odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, a dziećmi oparte na wzajemnym zrozumieniu, szacunku i miłości. Naturalne środowisko dziecka ma bowiem największy wpływ na jego rozwój w każdej sferze emocjonalnej, intelektualnej i poznawczej.

Rodzina stanowi jedną z najbardziej trwałych wartości w społeczeństwie. To przede wszystkim przestrzeń, w której dziecko doświadcza swoich pierwszych kontaktów z otoczeniem, zaczyna przyswajać normy i reguły życia społecznego. To na ich podstawie będzie budować swój własny system wartości, norm i zachowań.

W ogólnym przekonaniu w rodzinie powinna być zaspakajana potrzeba miłości i bezpieczeństwa. To one stanowią punkt wyjścia dla innych wartości, niezbędnych dla prawidłowego rozwoju. Rodzina także stanowi pierwszą grupę odniesienia, w której budowane jest tak ważne poczucie tożsamości dziecka. To rodzina dostarcza pierwszych doświadczeń – w relacji z najbliższymi, z innymi ludźmi, z otoczeniem. Rodzina również stanowi pierwsze i najważniejsze środowisko opiekuńczo wychowawcze dziecka. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie

bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest tym środowiskiem w życiu człowieka, które najsilniej oddziałuje na kształtowanie jego osobowości, poglądów, tworzenia systemu wartości i wiary we własne możliwości. **Rodzina była, jest i zawsze powinna być najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka.**

Głównym zadaniem rodziców i opiekunów jest szeroko pojęte sprawowanie władzy rodzicielskiej, która polega na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, edukację. To realizowane w praktyce zasady zabezpieczenia dobra dziecka, które pod władzą rodzicielską pozostaje do osiągnięcia pełnoletności.

Dokonujące się zmiany społeczne i gospodarcze niosą za sobą wiele skutków pozytywnych, ale również negatywnych. Te dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Kiedy następuje dezorganizacja, role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz społecznymi.

Współczesne rodziny mają wiele trudności w odnalezieniu się w zmieniającej rzeczywistości. Choroba alkoholowa, uzależnienia, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to główne problemy dezorganizujące życie rodzin. Znaczącym zagrożeniem jest również rozwój cywilizacji. Normy, wartości i zasady moralne „tłumione” są przez świat telewizji, Internetu, mediów społecznościowych. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele związków się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie mają czasu dla dzieci i na zwrócenie uwagi na ich potrzeby głównie potrzeby emocjonalne.

Co raz częściej pojawiają się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu ulegają więzi rodzinne, co w sposób istotny wpływa na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między jej członkami. Bez wątpienia zaburza to równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpływa na poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, a także zdolności adaptacyjne.

Zazwyczaj niekorzystne sytuacje rodzinne współwystępują ze sobą. Z tego powodu co raz więcej dzieci i rodzin wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania instytucji w przezwyciężaniu swoich dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale również na problemach jego rodziny.

Niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów, rozpad rodziny powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają zewnętrznej ingerencji sił i środków społecznych. Długoletnie trwanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy dolożyć wszelkich starań, aby ono

najdłużej w niej pozostało. Dlatego tak ważne jest wsparcie dla rodziny, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy pamiętać, że wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Wszelkie działania powinny odbywać się za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym udziałem w procesie zmian, z wykorzystaniem jej zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego, z zachowaniem zasady pomocniczości. Chodzi tutaj o wspólny wysiłek każdej ze stron zarówno członków rodzin jak i pracowników instytucji pomocy społecznej zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystent rodziny mają za zadanie wspieranie i pomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu przez nich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Podstawowym założeniem Gminnego Program jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełnienia tych funkcji poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienia pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. **To projekt planowanych działań ukierunkowanych na realizację podstawowego celu – wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych.** W świetle założeń ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się winny nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (w tym: pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja, służba zdrowia). **Pomoc rodzinom przeżywającym kryzys powinny świadczyć lokalne służby społeczne oraz inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny, przy zachowaniu zasad wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań.**

Pozostawienie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu swoich funkcji bez odpowiedniego wsparcia i pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie konsekwencjami na wielu płaszczyznach, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci i ich przyszłość. W celu zapobiegania i rozwiązywania istniejących problemów z jakimi borykają się rodziny, a także by móc je kompleksowo wspierać należy opracować gminny program wspierania rodziny, którego realizacja należy do zadań własnych gminy. Ideą Programu wspierania rodziny jest zatem pomoc rodzinie biologicznej na etapie wczesnego doświadczania problemów, tak by eliminować sytuacje skrajne gdy dziecko musi opuścić dom rodzinny.

Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Gnojnik na lata 2025-2027. Jak w dotychczas obowiązującym Programie, w dalszym ciągu priorytetem będzie utrzymanie wypracowanych standardów, a także tworzenie adekwatnych działań

profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Gnojnik. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Zakres zadań ustawowych z obszaru wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej określonych dla samorządu terytorialnego szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego posiada odmienny charakter, jest wobec siebie komplementarny i uwzględnia zasadę pomocniczości. Zadania uwzględniające zaspokajanie codziennych potrzeb obywateli realizowane są na poziomie gminy, która w przeważającej mierze pracuje z rodziną biologiczną w celu przywrócenia jej wydolności opiekuńczo-wychowawczej- dotyczy to obszarów z zakresu profilaktyki i wsparcia.

Zadania o charakterze interwencyjnym i osłonowym, w sytuacji gdy rodzina biologiczna nie jest w stanie pełnić funkcji opiekuńczo-wychowawczej i konieczne jest czasowe lub stałe umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej spoczywają na powiecie. Zaś samorząd województwa odpowiedzialny jest za zadania o charakterze rozwojowym- promowanie i upowszechnianie innowacji w pracy z dzieckiem i rodziną, wzmocnienie potencjału kadr pracujących w obszarze wsparcia rodziny i systemie pieczy zastępczej poprzez organizowanie kształcenia i doskonalenia zawodowego kadr gmin i powiatów, budowanie planów strategicznych, opartych o diagnozę potrzeb w zakresie wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, prowadzenie regionalnych placówek opiekuńczo – terapeutycznych i interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych oraz organizowanie i prowadzenie postępowania adopcyjnego. Jednostki administracji rządowej szczebla wojewódzkiego i centralnego wykonują zadania o charakterze planistycznym, diagnostycznym, monitorującym i kontrolnym.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej precyzuje zadania spoczywające na poszczególnych jednostkach administracji publicznej. Co obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr. 1 Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej.

GMINA	POWIAT	SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA
• profilaktyka- wspieranie rodzin.	• piecza zastępcza rodzinna i instytucjonalna, • usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej, • adopcja.	
• asystent rodziny, • placówki wsparcia dziennego, • rodziny wspierające, • inne podmioty i instytucje działające na rzecz rodziny.	• rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka, • placówki opiekuńczo-wychowawcze • usamodzielnianie, • organizator rodzinnej pieczy zastępczej (koordynator), • rodziny pomocowe.	• Ośrodek adopcyjny, • Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, • Interwencyjny Ośrodek Preadopcyjny.

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zapisy Programu spójne są z aktami ustawodawstwa krajowego jak i lokalnego, takimi jak:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii,
8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych,
10. Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
11. Ustawa z dnia 11 lutego 2016r o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
12. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym i ochronie małoletnich,
13. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gnojnik na lata 2021-2030,
14. Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU.

1. Demografia w pigułce.

Gmina Gnojnik leży w województwie małopolskim, w powiecie brzeskim. Od północy sąsiaduje z miastem i gminą Brzesko, od wschodu z gminą Dębno, od południa z gminą Czehów, zaś od zachodu z leżącą już w powiecie bocheńskim gminą Nowy Wiśnicz. Gmina Gnojnik zajmuje powierzchnię 55 km² co stanowi 0,36% powierzchni województwa i 9,3% powierzchni powiatu. Jest jedną z mniejszych gmin w powiecie. W jej skład wchodzi 7 sołectw: Biesiadki, Gnojnik, Gosprzydowa, Lewniowa, Uszew, Zawada Uszewska, Żerków. Główną miejscowością i siedzibą organów gminy jest Gnojnik. Gminę Gnojnik, wg stanu na dzień 31.10.2024r, zamieszkuje 7.984 mieszkańców (na 31.10.2021r 8 014), z czego 3970 stanowią kobiety (2021- 4008), a 4014 mężczyźni (2021-4006). W latach 2017-2021 liczba mieszkańców wzrosła o niespełna 1%.

Ważnym czynnikiem kształtującym rzeczywisty poziom ludności jest saldo migracji. Gmina Gnojnik pomimo dodatniego przeciętnego salda migracyjnego odznacza się niekorzystnym saldem migracji w czterech z sześciu badanych lat. Na ujemne wartości wskaźnika salda migracji ma w badanym okresie wpływ spadek liczby zameldowań oraz wzrost spadku wymeldowań.

Tabela 2. Dynamika zmian liczby ludności Gminy w latach 2018-2023 oraz saldo migracji

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Przeciętny wskaźnik wzrostu / spadku
Liczba urodzeń	105	109	86	84	76	74	-6,36 %
Liczba zgonów	69	77	95	87	92	70	2,04 %
Przyrost naturalny	36	32	-9	-3	-16	-4	6 osób
Wymeldowania	191	250	231	247	312	241	6,76%
Zameldowania	274	249	208	231	282	253	-5,27
Saldo migracyjne	83	-1	-23	-16	-30	12	25 osób

Źródło danych: UG Gnojnik, ewidencja ludności, zestawienie GOPS

Jak wynika z powyższego zestawienia, w badanym okresie, przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów na przełomie ostatnich czterech badanych lat jest w gminie Gnojnik wskaźnikiem ujemnym. Niepokojący jest również wyraźny spadek wskaźnika zameldowań oraz wzrost wskaźnika wymeldowania. Pomimo niekorzystnych wskaźników w większości badanego okresu pozytywny jest przeciętny wskaźnik migracyjny, który wskazuje przyrost 25 osób na przestrzeni 6 lat.

Tabela 3 Struktura wiekowa ludności gminy Gnojnik na przełomie lat 2018-2023

Wiek i płeć mieszkańców	Liczba osób w latach					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ogółem	8031	8030	8008	7990	7962	7973
1-17 K	904	904	888	871	866	854
1-17 M	983	992	998	993	981	973
18-60K	2275	2237	2300	2316	2289	2290
18-65 M	2603	2582	2607	2583	2572	2578
Powyżej 60 K	824	855	813	812	824	835
Powyżej 65 M	442	460	402	415	430	443

Źródło danych: UG Gnojnik, ewidencja ludności.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2023, liczba ludności gminy Gnojnik wyniosła 7973 osób, z czego 49,91 % stanowiły kobiety (poprzednio 49,96%), a 50,09 % mężczyźni (poprzednio 50,04%). Liczba ludności gminy stanowi 8,7% ludności powiatu. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 22,91%, (poprzednio 23,55%) osoby w wieku produkcyjnym 61,06% (poprzednio 61,28%), a w wieku poprodukcyjnym 16,03% (poprzednio 15,17%).

2. Diagnoza sytuacji rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gnojniku oraz Urzędu Gminy w Gnojniku.

Instytucją realizującą szeroko rozumianą pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, doświadczających problemów zakłócających samodzielne funkcjonowanie przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości jest Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w Gnojniku. Beneficjentami pomocy społecznej w naturalny sposób stają się osoby i rodziny, które nie radzą sobie z zaspokajaniem swoich potrzeb, nie tylko pod względem ekonomicznym. Również rodziny przeżywające trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych stają się świadczeniobiorcami oferty pomocowej GOPS.

Źródłem poniższych informacji są sprawozdania i materiały gromadzone w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Gnojniku. Diagnoza lokalna dotycząca dysfunkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo –wychowawczych została dokonana w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gnojniku oraz Urzędu Gminy w Gnojniku wg stanu na dzień 31 grudnia badanego roku.

Tabela Nr 4. Najczęstsze przyczyny udzielania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku w latach 2019-2023

Powody udzielania pomocy przez GOPS w Gnojniku	2019 rok		2020 rok		2021 rok		2022 rok		2023 rok	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ogółem	255	764	208	562	166	494	169	372	92	270
Ubóstwo	96	274	87	249	78	226	58	165	39	100
Bezdomność	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Bezrobocie	51	128	38	100	39	110	30	85	18	50
Niepelnosprawność	73	135	64	132	60	129	57	19	40	82
Długotrwała lub ciężka choroba	140	369	130	325	120	300	97	240	65	143
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	30	86	18	47	21	61	16	42	6	21
Przemoc w domowa	3	15	1	4	1	4	0	0	2	9
Alkoholizm	4	7	6	13	7	15	3	3	7	16
Trudności w przystosowaniu po zwolnieniu z zakładu karnego	1	3	2	3	0	0	2	2	2	2
Zdarzenie losowe	5	133	3	13	2	3	0	0	8	24

źródło: opracowanie własne GOPS Gnojnik

Ustawa o pomocy społecznej wskazuje przykładowy katalog problemów, które uprawniają do świadczeń. Jak wskazuje przedstawiona analiza, najczęstszym powodem do korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, niskie dochody, bezrobocie niepełnosprawność, a także alkoholizm i bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Z perspektywy programu szczególnie ważne są dane dotyczące bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej kategoria ta występuje łącznie z bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi jest traktowane przez służby społeczne priorytetowo, gdyż w dużej mierze dotyczy najmłodszych mieszkańców gminy, czyli dzieci.

Część dzieci z rodzin będących pod opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej objętych jest pomocą w formie dożywiania w ramach rządowego programu „Posilek w szkole i w domu”. W roku 2023 programem objęto 74 uczniów w formie dożywiania w szkole, natomiast w formie świadczenia pieniężnego przeznaczonego na zakup posiłków lub żywności dodatkowo 45 dzieci. Łącznie w ramach programu w zakresie dożywiania objęto wsparciem 119 dzieci, udzielono 8.092 świadczenia w postaci gorącego posiłku. W zakresie zasiłków celowych udzielono 617 świadczeń liczonych jako jedna wypłata świadczenia dla jednej rodziny w danym miesiącu. W roku 2024 do końca października wsparciem w formie dożywiania w szkole objęto 50 dzieci natomiast formą pomocy w postaci świadczenia pieniężnych objęto 37 dzieci. W zakresie dożywiania udzielono dotąd 4.991 świadczeń w postaci gorącego posiłku dla dzieci w szkole oraz wypłacono 416 świadczeń.

Tabela. Nr 5. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	2018 rok rodzin/osób		2019 rok rodzin/osób		2020 rok rodzin/osób		2021 rok rodzin/osób		2022 rok rodzin/osób		2023 rok rodzin/osób	
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	28	33	32	39	25	31	24	28	23	25	20	22
Pomoc Państwa w zakresie dożywiania/Rządowy Program Posilek w Szkole i w Domu w formie posiłku	110	492	115	522	83	385	66	317	58	269	37	176
Pomoc Państwa w zakresie dożywiania/Rządowy Program w Szkole i w Domu w formie zasiłku celowego	0	0	0	0	59	73	130	439	151	334	73	219

źródło : opracowanie własne GOPS Gnojnik

Rodzina znajduje się w centrum polityki społecznej rządu. Tkwi w niej potencjał, który jest źródłem rozwoju naszego kraju. Ministerstwo podejmuje więc liczne działania z zakresu polityki państwa na rzecz dziecka i rodziny. Jednym z nich są świadczenia rodzinne.

Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest między innymi od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia rodzinne przysługują obywatelom polskim i cudzoziemcom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej i spełniają wszystkie ustawowe warunki, od których uzależnione jest przyznanie prawa do świadczeń.

Tabela. Nr 6. Rzeczywista liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i opiekuńczych w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	Liczba rodzin w 2018 roku	Liczba rodzin w 2019 roku	Liczba rodzin w 2020 roku	Liczba rodzin w 2021 roku	Liczba rodzin w 2022 roku	Liczba rodzin w 2023 roku
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	423	409	359	334	277	218
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka tzw. „Becikowe”	76	72	57	52	42	19
„Za życiem”	2	0	0	1	2	1
Zasiłek dla opiekuna	15	14	14	8	5	4
Zasiłki pielęgnacyjne	178	182	184	170	167	174
Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego	20	16	17	19	17	18

źródło : opracowanie własne GOPS Gnojnik

Z rodzin uprawnionych do pobierania świadczeń rodzinnych największą grupę stanowią pobierający zasiłki rodzinne na 2 dzieci w dalszej kolejności na 1, 3, 4 i więcej najliczniejszą grupę stanowią rodziny o dochodach w granicach do 400 zł miesięcznie, następnie rodziny z dochodem w granicach 400-574 zł, kolejno rodziny z dochodem 574-674 zł miesięcznie na osobę oraz rodziny nie osiągające dochodu w ogóle. Istotne finansowe wsparcie dla matek nigdzie nie ubezpieczonych stanowi świadczenie rodzicielskie przyznawane niezależnie od dochodu do czasu ukończenia przez dziecko 1r. życia oraz zastosowanie mechanizmu „złotówka za złotówkę” dla rodzin, których dochód przekroczył ustawowe kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń rodzinnych.

Z dniem 1 stycznia 2017r weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem” - przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny. Należy tu wymienić zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży, jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalna chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalna chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada także, że rodziny uprawnione mogą zostać objęte pomocą asystenta rodziny, o którym mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, a także poradnictwa w zakresie przezwycięzania trudności

w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dostępną pomoc koordynować ma asystent rodziny, którego zadaniem będzie wsparcie i towarzyszenie emocjonalne, zapoznanie kobiety w ciąży i rodziny z Informatorem „Uprawnienia w ramach ustawy dla kobiet w ciąży i rodzin Za życiem” dotyczącym możliwości wsparcia, opracowania wspólnie z kobietą i rodziną indywidualnego katalogu możliwego wsparcia, koordynacja poradnictwa i wsparcia dla kobiet i rodzin, występowanie do podmiotów w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia.

Z analizy danych zawartych w tabeli Nr. 6 można wywnioskować, że na przestrzeni ostatnich lat liczba rodzin korzystających ze świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego, które są wypłacane na podstawie przepisów „Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów” waha się nieznacznie.

Budżety domowe rodzin dość poważnie zasilają świadczenia wychowawcze 500+/800+. Program Rodzina 500 plus/800 plus to nieopodatkowane świadczenie na każde dziecko, bez kryterium dochodowego. Program Rodzina 500 plus/800 to systemowe wsparcie polskich rodzin, do roku 2022 realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Od roku 2023 wypłat należnych świadczeń delegowana została do Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku prowadził wyłącznie postępowania dotyczące świadczeń przyznanych na podstawie rozstrzygnięć instytucji wyższego rzędu za okres w którym był do tego uprawniony.

Program „Dobry Start” to inwestycja w edukację polskich dzieci. To 300zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Rodziny otrzymają świadczenie bez względu na dochód. Od roku 2021 realizacją tej formy wsparcia zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z zapisami ustawowymi wysokości tych świadczeń nie są uwzględniane w dochodzie rodziny ubiegającej się o świadczenia z pomocy społecznej.

Skalę rodzin z Gminy Gnojnik korzystających z pomocy w latach 2018/2023 w ramach świadczeń wychowawczych obrazuje poniższa tabela.

Tabela. Nr 7. Świadczenia wychowawcze w Gminie Gnojnik w latach 2018-2023

Wyszczególnienie	Rok 2018		Rok 2019		Rok 2020		Rok 2021		Rok 2022		Rok 2023	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
Świadczenia 500+	716	1230	992	1765	991	1851	1032	1940	936	1769	6	11
Świadczenia 300+	741	1239	757	1239	761	1245	0	0	0	0	0	0

źródło : opracowanie własne GOPS Gnojnik

Kolejną kategorią świadczonej rodzinom z dziećmi pomocy jest wsparcie dla uczniów w ramach pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie jednorazowego stypendium szkolnego na pokrycie

wydatków związanych z procesem edukacyjnym Pomoc materialna udzielana jest uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji oraz umożliwienie pokonywania barier dostępu do edukacji wynikającej z trudnej sytuacji materialnej ucznia.

Prawo do stypendium szkolnego posiada uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów w rodzinie, a w szczególności, gdy w rodzinie występuje bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność alkoholizm, narkomania lub inne okoliczności uzasadniające pomoc. Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie o którym mowa w art. 8 ust. 1 pkt.2 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej.

Tabela. Nr 8. Pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów z terenu gminy Gnojnik w latach 2018-2024

Wyszczególnienie	Rok szkolny 2018/2019		Rok szkolny 2019/2020		Rok szkolny 2020/2021		Rok szkolny 2021/2022		Rok szkolny 2022/2023		Rok szkolny 2023/2024	
	Liczba rodzin	Liczba uczniów	Liczba rodzin	Liczba uczniów	Liczba rodzin	Liczba uczniów	Liczba rodzin	Liczba uczniów	Liczba rodzin	Liczba uczniów	Liczba rodzin	Liczba uczniów
Jednorazowego stypendium szkolnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym	59	138	33	69	29	56	29	56	27	52	21	16
Zasilek szkolny w przypadku zaistnienia zdarzenia losowego powodującego przejściowo trudną sytuację materialną ucznia	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2	3	6
Razem	59	138	33	69	29	56	30	57	28	54	24	22

źródło: opracowanie własne GOPS Gnojnik

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie przedszkole jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej i społecznej. Edukacja przedszkolna i szkolna w gminie Gnojnik realizowana jest w 7 placówkach publicznych w tym: 3 szkołach podstawowych, w 2 zespołach szkół i przedszkoli oraz w 2 przedszkolach, a także w 1 placówce niepublicznej tj. Niepubliczne Przedszkole *Delfinek w Gnojniku*.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci w poszczególnych placówkach oświatowych.

Tabela nr 9. Uczniowie szkół podstawowych w gminie Gnojnik

Lp.	Nazwa placówki	Liczba uczniów szkół podstawowych					
		w roku szkolnym 2018/2019	w roku szkolnym 2019/2020	w roku szkolnym 2020/2021	w roku szkolnym 2021/2022	w roku szkolnym 2022/2023	w roku szkolnym 2023/2024
1	Publiczna Szkoła Podstawowa w Gnojniku	263	280	286	286	284	270
2	Publiczna Szkoła Podstawowa w Uszwi	196	208	216	216	197	187
3	Zespół Szkół i Przedszkola w Lewniowej	128	128	127	127	115	112
4	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Biesiadkach	108	110	106	106	104	82
5	Publiczna Szkoła Podstawowa w Gosprzydowej	70	68	74	74	68	72
SUMA		765	794	809	806	768	723

źródło : opracowanie własne na podstawie danych UG Gnojnik

Tabela nr 9 cd. Dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych klas „o” w gminie Gnojnik.

Lp.		w roku szkolnym 2018/2019	w roku szkolnym 2019/2020	w roku szkolnym 2020/2021	w roku szkolnym 2021/2022	w roku szkolnym 2022/2023	w roku szkolnym 2023/2024
1	Publiczne Przedszkole w Gnojniku	104	110	102	102	107	108
2	Publiczne Przedszkole w Uszwi	90	82	90	90	91	94
3	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Biesiadkach	52	35	38	38	36	39
4	Zespół Szkół i Przedszkola w Lewniowej	43	35	29	29	32	29
5	Publiczna Szkoła Podstawowa w Gosprzydowej	14	11	10	10	16	19
6	Niepubliczne Przedszkole Delfinek	64	74	98	98	120	138
SUMA		367	347	367	367	402	427

źródło : opracowanie własne na podstawie danych UG Gnojnik

Placówki oświatowe z terenu gminy ściśle współpracują z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Gnojniku. Wspierają one również rodziny w sferze opiekuńczo wychowawczej. Ich celem prócz edukacji, która jest ich głównym i priorytetowym zadaniem, jest także wspieranie rodziców w wychowaniu młodego pokolenia. W placówkach oświatowych realizowanych jest szereg przedsięwzięć, programów, akcji profilaktycznych i edukacyjnych, które mają na celu pokazanie młodemu pokoleniu wartości jakimi powinni kierować się w swoim życiu. W ramach współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Gnojniku i realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zapobieganiu Narkomani co raz większy nacisk kładziony jest na kwestie dotyczące nie tylko szkodliwości nadużywania alkoholu, narkotyków jak również negowanie zachowań noszących znamiona przemocy ale także zwraca się uwagę na zagrożenia związane z cyberbezpieczeństwem i uzależnieniem od Internetu, mediów społecznościowych i tzw. życia w sieci.

Problem przemocy dotyka również rodziny zamieszkujące na terenie gminy Gnojnik niezależnie od wykształcenia, statusu ekonomicznego czy też wykonywanego zawodu. Dlatego tak trudne jest podejmowanie działań mających na celu zdiagnozowanie problemu, jak również tych które mają na celu zatrzymanie zjawiska przemocy. Dodatkowym utrudnieniem w realizacji zadań jest brak współpracy rodzin w zakresie przezwyciężenia problemów z jakimi przyszło się im zmierzyć. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac grup roboczych/ grup diagnostyczno-pomocowych *Zespołu Interdyscyplinarnego w Gnojniku*. Członkowie Zespołu, będąc równocześnie przedstawicielami: policji, oświaty, ochrony zdrowia, ośrodka pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych a także organizacji pozarządowej na spotkaniach grup roboczych/grupach diagnostyczno-pomocowych wspólnie z osobą, która jest dotknięta przemocą w rodzinie opracowują indywidualny plan pomocy. Działania podejmowane są także wobec osób stosujących przemoc.

Zespół interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3–5, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy

w środowisku lokalnym;

6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;

7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;

8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;

9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;

10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971r. Kodeks wykroczeń.

Zespół Interdyscyplinarny w Gnojniku jest powoływany zarządzeniem Wójta Gminy Gnojnik.

W gminie Gnojnik podejmowane są interwencje w środowisku w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” zakres działania obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr 10. Niebieska Karta w gminie Gnojnik

<i>Uruchomionych przez:</i>	<i>Liczba formularzy Niebieskich Kart sporządzonych</i>					
	<i>w 2018 roku</i>	<i>w 2019 roku</i>	<i>w 2020 roku</i>	<i>w 2021 roku</i>	<i>w 2022 roku</i>	<i>w 2023 roku</i>
Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku	3	0	1	0	0	1
Policję	21	15	14	13	16	24
Komisję Rozwiązywania Problemów alkoholowych	0	1	1	0	0	0
Przedstawicieli oświaty	0	0	0	0	0	0
Przedstawicieli Ochrony zdrowia	0	0	0	0	0	0
Wnioski do Sadu o wgląd w sytuację rodziny	0	0	3	6	10	12
Liczba kart kontynuowanych z lat ubiegłych	8	5	4	10	5	5
Liczba zakończonych Niebieskich Kart w tym z tytułu:	27	18	12	19	16	18
ustania przemocy w rodzinie	17	16	10	12	8	9
Liczba NK zakończonych i ponownie wszczętych	3	1	0	1	0	0
Liczba uruchomionych NK	24	16	16	13	16	25

źródło : opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Gnojniku

Jak wynika z analizy tabeli nr. 10 w roku 2023 liczba uruchomionych NK znacząco wzrosła, najwięcej NK zostaje uruchamianych przez Policję, w większości podczas interwencji domowych. W roku 2023 odbyło się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego, powołano 22 grup roboczych oraz grup diagnostyczno-pomocowych. Do dnia 31 października 2024r. odbyły się 3 posiedzenia ZI oraz powołano 10 grup diagnostyczno-pomocowych. Średni czas pracy z jedną rodziną objętą procedurą NK wynosił 6,5.miesiąca. W 3 przypadkach zakończenie procedury NK nastąpiło do 3 miesięcy włącznie, w 15 przypadkach do 11 miesięcy. Należy podkreślić, że po zakończeniu procedury NK prowadzony jest monitoring rodziny.

W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego. Na podstawie zapisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, a także ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz w związku z zadaniem związanym z udzieleniem rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku zawarł porozumienie partnerskie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku. Porozumienie dotyczyło pomocy w zakresie specjalistycznych usług psychologicznych, poradnictwa prawnego lub socjalnego, wykonywanych przez specjalistów Ośrodka Interwencji Kryzysowej, a także w zakresie zapewnienia czasowego schronienia w Powiatowym Centrum Edukacji, w tym w szczególności matkom z małoletnimi dziećmi oraz kobietom w ciąży, a także ojcom z małoletnimi dziećmi i innym osobom sprawującym opiekę prawną nad dziećmi, jeżeli te osoby dotknięte są przemocą lub znajdują się innej sytuacji kryzysowej.

Rodziny dotknięte przemocą w rodzinie mają również możliwość korzystania z miejsca w ośrodku wsparcia, a także skorzystania z bezpłatnej pomocy specjalistów OIK przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku. Gmina posiada regulacje dotyczące procedury zapewnienia i postępowania w sytuacji konieczności zapewnienia miejsc osobom/rodzinom w ośrodku wsparcia. Określone zostały również zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych. Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku posiada także opracowane i wdrożone Standardy Ochrony Małoletnich.

Zdarzają się jednak sytuacje, gdzie pomimo szeroko rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodziny zachodzi konieczność umieszczenia dzieci, w niej przebywających, w pieczy zastępczej. Konwencja o prawach dziecka ratyfikowana przez Polskę w 1991 roku stanowi, że **„Dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Taka opieka może oznaczać adopcję, polegać na umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub gdy jest to niezbędne w odpowiedniej instytucji”**. Prawo to zapisane jest również w najwyższej rangi akcie normatywnym jakim jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, w której a art. 72 ust. 2 jest zapisane **„dziecko pozbawione opieki**

rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej.

Pieczą zastępczą może być sprawowana w formie:

- rodzinnej
- instytucjonalnej

Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze w tym spokrewnione, niezawodowe, zawodowe, zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, zawodowa specjalistyczna, a także rodzinne domy dziecka.

Instytucjonalna pieczę zastępcza to natomiast placówki opiekuńczo wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka w prawidłowym pełnieniu swych funkcji wspomagane są przez Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Głównym podmiotem instytucjonalnej pieczy zastępczej jest placówka opiekuńczo wychowawcza. Placówkę tę prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek udziału finansowego w kosztach związanych z umieszczeniem dziecka w szeroko rozumianej pieczy zastępczej. Wydatki z tym związane kształtują się na poziomie 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim i w następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej, wydatków na opiekę i wychowanie dziecka. W ostatnich latach znacząco wzrosła liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej co niewątpliwie jest zjawiskiem niepokojącym. Poziom zmian przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 11. Dzieci w pieczy zastępczej oraz wysokość ponoszonych kosztów współfinansowania w latach 2018-2023

Rok	Liczba dzieci w pieczy zastępczej	Wysokość ponoszonego współfinansowania (w złotych)
2018	3	13.228
2019	3	10.578
2020	3	9.914
2021	7	43.816
2022	9	78.841
2023	14	123.518

źródło : opracowanie własne GOPS Gnojnik

Według analizy pracowników socjalnych bezradność w sprawach opiekuńczo–wychowawczych z diagnozowano w roku 2021 w 21 środowiskach, w roku 2022 w 16 środowiskach, a w roku 2023 w 6

środowiskach. Z danych tych w sposób jednoznaczny wynika, iż liczba ta z roku na rok sukcesywnie maleje. Zapewne jednym z czynników mających znaczący wpływ na obniżający się wskaźnik ma wykonywana praca socjalna przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy w Gnojniku. Przy właściwie ustalonym planie pomocy rodzinie, przy odpowiednim wsparciu pracowników OPS, a także przy woli współpracy ze strony rodziców, większość tych rodzin, jest w stanie zapewnić dziecku właściwy rozwój fizyczny i duchowy, co daje szansę na pozostawienie dziecka w rodzinie naturalnej. Należy jednak zaznaczyć, że prace monitorujące sytuacje rodzin zamieszkałych na terenie gminy Gnojnik muszą być prowadzone nieustannie i systematycznie ponieważ zawsze istnieje zagrożenie, iż działania podejmowane przez ośrodek okażą się niewystarczające, między innymi z uwagi na brak współpracy rodziny i dynamicznie zmieniające się warunki życia rodzin.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. Aktualnie z terenu gminy Gnojnik w niezawodowej rodzinie zastępczej, w rodzinie zastępczej zawodowej i w spokrewnionej rodzinie zastępczej przebywa łącznie 10 dzieci. W Domu Dziecka w Jasieniu zostało umieszczone 2 dzieci. Ośrodek Pomocy wraz z Asystentem rodziny i pracownikami Powiatowego Centrum Pomocy Społecznej w Brzesku prowadzi systematyczną pracę socjalną z rodzinami tych dzieci pod kątem monitoringu sytuacji dzieci w nowych rodzinach, a także możliwości ich powrotu do rodzin biologicznych.

Zasadne i bardzo istotne jest podjęcie stosownych rozwiązań, które będą miały na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu jak również jego systematycznemu niwelowaniu. Udzielenie pomocy nie powinno ograniczyć się zatem tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym i profilaktycznym. Głównym zadaniem i istotą działań pomocowych powinno być przeciwdziałanie umieszczania dzieci w pieczy zastępczej. Należy za wszelką cenę dać dzieciom szansę na wzrastanie i uczenie się prawidłowych relacji rodzinnych i na szczęśliwe dzieciństwo.

Mając na uwadze rodzinę musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju, mając na uwadze proces starzenia się społeczeństwa, należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z takich działań naszego państwa jest ustanowienie rządowego programu dla rodzin wielodzietnych. W ramach tego programu funkcjonuje ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, która przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, lub rodzicom, którzy mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci do osiemnastego roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności na czas jego trwania. Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień, świadczonych przez instytucje państwowe podległe ministerstwu oraz podmioty prywatne

na podstawie pisemnej umowy z Ministerstwem Pracy. Na terenie Gminy Gnojnik realizatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku.

Tabela nr 12. Karta Dużej Rodziny w gminie Gnojnik

<i>Karta Dużej Rodziny</i>						
	<i>2018 rok</i>	<i>2019 rok</i>	<i>2020 rok</i>	<i>2021 rok</i>	<i>2022 rok</i>	<i>2023 rok</i>
Liczba rodzin	29	205	72	62	148	159
Liczba osób w rodzinach 2018-2020						
Liczba przyznanych kart 2021-2023	154	400	186	193	285	320

źródło : opracowanie własne GOPS Gnojnik

Duże znaczenie w promowaniu rodziny i działań zmierzających do jej zintegrowania mają również organizacje pozarządowe. Na terenie gminy Gnojnik w tym zakresie działają stowarzyszenia, które pozyskują środki na szereg przedsięwzięć. Z organizowanych działań korzystają nie tylko dzieci i rodziny objęte asystenturą, ale także inne dzieci i rodziny z terenu całej gminy. Zasadniczym celem podejmowanych działań jest wspieranie zajęć rozwojowych dla dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez aktywne i twórcze spędzanie czasu wolnego zarówno podczas dni nauki szkolnej jak i w okresie wakacji.

Bardzo dużym zainteresowaniem lokalnej społeczności cieszą się przedsięwzięcia organizowane przez Centrum Kultury w Gnojniku. Szereg organizowanych zajęć poza lekcyjnych, półkolonii ferii zimowych, balów okolicznościowych, pikników, koncertów, spotkań z ciekawymi ludźmi daje możliwość wspólnego spędzania czasu zarówno z rówieśnikami jak i z rodziną. Dostępne kółka zainteresowań uczą dzieci organizacji czasu wolnego jak i w dużej mierze rozwijają ich pasie i zainteresowania.

III. ANALIZA SWOT GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZIN.

Analiza stanowi podstawę do określenia na jakich płaszczyznach życia rodzin należy podjąć działania, aby rodzina prawidłowo funkcjonowała i stanowiła pozytywne środowisko rozwoju młodego człowieka. Wobec tak skomplikowanych i zawitych problemów wskazane jest zastosowanie pracy socjalnej prowadzonej w celu wprowadzenia i wzmocnienia zmiany.

Podejmując rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jak rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci, które pozostawione „same sobie” podejmują działania dewiacyjne, które prowadzą do niedostosowania społecznego.

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służących do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania:

- czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym czy utrudniającym rozwój?
- jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

<i>Mocne strony</i>	<i>Słabe strony</i>
• Realizacja zapisów Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gnojnik na lata 2021-2030, Gminnego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalanego corocznie przez Radę Gminy Gnojnik. • Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. • Aktywnie działający Zespół Interdyscyplinarny	• Ubóstwo • Bierna postawa osób i rodzin wobec problemów występujących w ich rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie • Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (terapeuta, psychiatra, mediator rodziny) – dojazd do miasta powiatowego przy jednoczesnym niechętnym korzystaniu z usług w

ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz powoływanych grup diagnostyczno-pomocowych. • Profesjonalizm i aktywna współpraca instytucji wspierających rodzinę (GOPS, PCPR, Policja, Sąd, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, oświata, kościół katolicki, CK Gnojnik). • Wsparcie rodzin przez asystenta rodziny. • Dostęp do poradnictwa specjalistycznego m.in. prawnika. • Dostępność specjalistów zatrudnionych w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla osób dotkniętych przemocą oraz uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych. • Funkcjonowanie na terenie powiatu brzeskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej. • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty, pielęgniarzy środowiskowe, dzielnicowe. • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny. • Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży. • Liczne oddziaływania profilaktyczne prowadzone we współpracy z placówkami oświaty. • Szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych(CK Gnojnik, biblioteka, placówki oświatowe, świetlice wiejskie). • Zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych organizacji pozarządowych działających na terenie gminy. • Rozwinięta baza obiektów sportowych oraz sieć placówek opiekuńczych i oświatowych	miejscowości gminnej • Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela • Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej • Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów • Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów • Brak rodzin wspierających. • Brak mieszkań socjalnych • Brak zaplecza zabezpieczającego egzekucje eksmisji sprawców przemocy w rodzinie • Brak Poradni Rodzinnej • Niekorzystne prognozy demograficzne • Nieumiejętność zagospodarowania czasu wolnego przez dzieci i młodzież. • Wzrost liczby zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży.
--	---

(żłobek, przedszkola, szkoły podstawowe).	
<i>Szanse</i>	<i>Zagrożenia</i>
• Edukacja rodziców oraz ich wzmocnienie głównie w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę • Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację zadań. • Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym • Możliwość zatrudnienia w większym wymiarze czasu pracy i/lub pełnoetatowego asystenta rodziny GOPS • Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników GOPS oraz pracowników służb wspierających rodzinę. • Edukacja rodziców, w szczególności poprzez treningi umiejętności rodzicielskich, radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzania budżetem domowym • Możliwość podnoszenia kompetencji zawodowych przez osoby pracujące z rodzinami. • Zwiększanie wiedzy mieszkańców gminy Gnojnik na temat uzależnienia, przemocy domowej oraz cyberprzemocy. • Promowanie i rozpowszechnianie działań wspierających rodziny.	• Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów • Zanik więzi i tradycji rodzinnych, „pęd życia” • Wzrost kosztów utrzymania rodzin • Rozpad związków (rozwody separacje, wyjazdy za granicę) • Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami , daleko poza miejscem zamieszkania bądź wymagające pełnej dyspozycyjności • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc • Zaniechania obowiązków opiekuńczo wychowawczych przez rodziców w tym zaniechanie emocjonalne dzieci. • Zatrudnienie poza miejscem zamieszkania bądź wykonywanie pracy zawodowej wymagającej pełnej dyspozycyjności. • Brak zainteresowania rodziców sposobem spędzania wolnego czasu przez ich dzieci. • Zwiększająca się skala zjawiska szeroko rozumianej przemocy w tym również rówieśniczej. • Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy” • Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu • Brak środków finansowych na zatrudnienie pełnoetatowego asystenta rodziny • Niewystarczająca ilość środków

	finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej • Wzrost liczby zadań zlecanych samorządom gminnym bez zabezpieczenia środków finansowych oraz zwiększenia zasobów kadrowych. • Wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży • Słabnące więzi rodzinne w tym wielopokoleniowe. • Nieumiejętność komunikowania się oraz rozwiązywania konfliktów. • Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych • Wypalenie zawodowe pracowników instytucji pomocowych w tym pracowników socjalnych OPS
--	---

źródło : opracowanie własne GOPS Gnojnik

IV. ADRESACI PROGRAMU.

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny zamieszkale na terenie Gminy Gnojnik wychowujące dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin:

- przeżywających trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej, które same nie mogą ich pokonać,
- którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska, w tym rodzin których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i jego powrotu do domu rodzinnego
- w których wychowuje się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W szczególności Program jest skierowany do:

- rodzin bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i niezaradnych życiowo,
- rodzin żyjących w niedostatku materialnym, w tym bezrobotnych,
- rodzin dotkniętych uzależnieniami i przemocą,
- rodzin z dziećmi zagrożonymi niedostatkiem społecznym
- dzieci i młodzieży, którym rodzice nie zapewniają prawidłowej opieki oraz warunków do życia i rozwoju.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej dlatego tak ważny jest rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

IV. CELE PROGRAMU.

1. CEL GŁÓWNY:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w szczególności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin.

2. CELE SZCZEGÓŁOWE:

- 1. Zapewnienie wsparcia rodzinom biologicznym w właściwym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec swoich dzieci.*
- 2. Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jak i rodzinie, w której u dziecka zdiagnozowano ciężkie nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wsparcia i pomocy asystenta rodziny.*
- 3. Umożliwienie powrotu dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.*
- 4. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych szeroko rozumianej kadry pomocy społecznej ukierunkowanej na pomoc dziecku i rodzinie.*
- 5. Zabezpieczanie podstawowych potrzeb bytowych rodzin z dziećmi.*
- 6. Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin z dziećmi w celu poprawy jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.*

Nazwa zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji	Źródło finansowania
<i>1. Zapewnienie wsparcia rodzinom biologicznym w właściwym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wobec swoich dzieci.</i>				
<i>2. Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych jak i rodzinie, w której u dziecka zdiagnozowano ciężkie nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, wsparcia i pomocy asystenta rodziny.</i>				
<i>3. Umożliwienie powrotu dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.</i>				
<i>4. Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych szeroko rozumianej kadry pomocy społecznej ukierunkowanej na pomoc dziecku i rodzinie.</i>				
Zatrudnienie asystentów rodziny zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i	2025-2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku	Liczba zatrudnionych asystentów	Środki własne, Środki zewnętrzne

systemie pieczy zastępczej.			Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny	
Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc.	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku	Przyczyny udzielania pomocy. Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, stowarzyszeniami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.	2025- 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku Urząd Gminy Gnojnik	Liczba i rodzaj działań. Liczba osób objętych wsparciem.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia	2025- 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku Urząd Gminy Gnojnik Placówki oświatowe	Liczba i rodzaj działań	Środki własne, Środki zewnętrzne
Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie.	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba założonych Niebieskich Kart. Liczba osób, które ukończyły terapię.	Środki własne, Środki zewnętrzne

		Alkoholowych		
Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej.	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.	Środki własne, Środki zewnętrzne
W zależności od zdiagnozowanych potrzeb – zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez wsparcie asystenta rodziny.	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku	Liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy. Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy w Gnojniku PCPR w Brzesku	Liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy	Środki własne, Środki zewnętrzne
Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej	2025-2027	Szkoły Stowarzyszenia działające na terenie gminy Gnojnik, CK Gnojnik	Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych zajęciach	Środki własne Środki zewnętrzne

5. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin z dziećmi.				
Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi.	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku Urząd Gminy Gnojnik	Liczba i formy udzielonej pomocy. Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Objęcie pomocą, w ramach rządowego programu „Posilek w szkole i w domu”, wszystkie potrzebujące dzieci.	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku	Liczba dzieci korzystających z posiłków.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku Placówki opieki zdrowotnej Szkoly Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Brzesku	Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku Urząd Gminy Gnojnik	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach. Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Diagnoza i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin z dziećmi w celu poprawy jako opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.				
Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności.	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku	Liczba rodzin przeżywających trudności.	Środki własne, Środki zewnętrzne

Kierowanie osób uzależnionych na leczenie.	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Policja	Liczba osób, które podjęły terapię. Liczba osób, które ukończyły terapię.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Przemocy w Rodzinie w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie.	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Policja	Liczba założonych Niebieskich Kart.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku Sąd Rodzinny i Nieletnich	Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.	2025 - 2027	Pracownicy socjalni Asystent rodziny	Liczba szkoleń i konferencji.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą	2025 - 2027	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Brzesku Placówki opieki zdrowotnej GKRPA w Gnojniku	Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych. Ilość godzin dokonanego nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego. Ilość rodzin korzystających z profesjonalnej pomocy	Środki własne, Środki zewnętrzne

V. REALIZATORZY PROGRAMU.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Gnojnik na lata 2025-2027 zakłada zapewnienie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny a rodzinie w pierwszej kolejności udzielone zostanie wsparcie umożliwiające samodzielne zmierzenie się ze swoimi problemami. Realizacja Programu polegać będzie na zasadach współdziałania z partnerami środowiska lokalnego, którzy specjalizują się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. Jedynie stała współpraca pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodziny może zapewnić najlepszy efekt podjętych inicjatyw. Dzięki wspólnie podejmowanym działaniom dopracowane zostaną odpowiednie warunki i możliwości dla wszechstronnej i skutecznej pomocy rodzinie. Niezbędne jest także systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zwiększenia szans rodzin na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Założenia Programu w gminie Gnojnik będą realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywające trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną. Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku realizujący go przy współpracy z:

1. Podmiotami publicznymi:

- Urząd Gminy w Gnojniku;
- Placówki oświatowe z terenu Gminy Gnojnik;
- Placówki Służby Zdrowia;
- Posterunek Policji w Czchowie;
- Centrum Kultury w Gnojniku;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gnojniku;
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Kuratorzy Sądowi;

1. Służbami samorządowymi, instytucjami o zasięgu powiatowym i innymi:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzesku;
- Powiatowy Urząd Pracy w Brzesku;
- Komenda Powiatowej Policji w Brzesku;
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Brzesku;
- Sąd Rejonowy w Brzesku – Wydziały: Karny, Rodzinny i Nieletnich;

1. Podmiotami niepublicznymi:

- Organizacje pozarządowe;
- Kościoły i związki wyznaniowe z terenu gminy Gnojnik;
- Lokalne media

VI. REZULTATY PROGRAMU.

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU.

Finansowanie 3 - letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w gminie Gnojnik odbywać się będzie w ramach środków finansowych poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w powołanych na wstępie ustawach oraz środki pozyskane na zadania związane z realizacją programu w formie dotacji celowych z budżetu państwa, dotacji na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Zakłada się, że spodziewanymi rezultatami realizowanego Gminnego Programu Wspierania Rodziny w latach 2025-2027 będzie:

- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej względem swoich dzieci a także przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich;
- ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnymi dysfunkcjami, uzależnieniami;
- podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających różnego rodzaju trudności lub nimi zagrożonych;
- rozwijanie współpracy instytucji, organizacji, stowarzyszeń oraz innych podmiotów działających na rzecz wspierania rodzin i dzieci oraz zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

VIII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU.

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

Monitoring realizacji Programu odbywać się będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu informacji w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, jako koordynatora Programu i jednocześnie instytucję wiodącą przy jego realizacji. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Rezultatem monitoringu będzie sprawozdanie roczne przygotowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gnojniku w pierwszym kwartale następującego po sobie roku, składane Wójtowi Gminy Gnojnik.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

IX. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Gnojnik na lata 2025 - 2027 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności rodzin z dziećmi. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzania się ze swoimi problemami.

W celu osiągnięcia zamierzonych celów w realizację programu będą włączane instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Wszystkie działania będą skoncentrowane na polepszeniu sytuacji dziecka i rodziny, zwiększeniu poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczeniu patologii społecznej, zminimalizowaniu negatywnych zachowań oraz stworzeniu skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka. Jednocześnie jako działanie niezbędne, będzie prowadzone systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć szanse rodziny na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności koniecznych do prawidłowego wypełniania swych ról społecznych.

